

HET ANNEXATIESPOOK 1919-1929,

De aanloop naar annexatieplannen.

Annexatie is een verschijnsel dat niet de afgelopen eeuw pas de kop opstak. In 1828 stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant de vraag aan de gemeentebesturen van Helmond en omgeving wat hun mening was over een eventuele samenvoeging van Helmond met omliggende gemeenten. Er viel geen enthousiasme over dit idee te bespeuren. Ook Helmond vond het "niet verkieslijk".

Door allerlei nieuwe wettelijke regelingen aan het begin van de 20^e eeuw op het gebied van o.a. volksgezondheid, woningbouw en energievoorziening moesten gemeentebesturen meer personeel in dienst nemen. De loonkosten in de kleine gemeenten namen relatief sterk toe. In die tijd werden de belastingen hoofdzakelijk geïnd door de gemeenten. Het gevolg was dat de belastingtarieven sterk stegen. Daarom schreef Gedeputeerde Staten op 19 november 1919 een brief aan de gemeenten met het verzoek: "de mogelijkheid en wenschelijkheid der vereeniging van twee of meer gemeenten beneden een bevolkingscijfer van 3.000 zielen onder de oogen te zien". Ook de grotere gemeenten werd gevraagd te onderzoeken of samenvoeging wenselijk was. De circulaire werd in de raadsvergadering van 11 februari 1920 besproken. Na een stemming werd

De grondoppervlakte van Helmond en omliggende gemeenten.

In het jaarverslag van de Kamer van Koophandel voor Oostelijk Noord-Brabant zien wij een lijstje van de 34 gemeenten, welke onder het gebied der Kamer behoren, met hun zielenaantal op 1 Jan. 1929 en hunne oppervlakte in hectaren.

Ter vergelijking met Helmond laten wij hier eene gedeeltelijke opsomming volgen.

	Aantal inwoners	Grootte in hectaren
Helmond	24592	1460
Deurne c.a.	10501	12236
Bakel c.a.	2819	7593
Asten	5456	6959
Eindhoven	77548	6141
Semerén	4251	6000
Gemert	5850	5663
Mierlo	5242	3461

Helmond was een van de kleinere gemeenten wat oppervlakte betreft.

met 4 tegen 3 besloten aan Gedeputeerde Staten mee te delen dat men het "wenschelijk" vond zich te verenigen met een andere gemeente. In de discussie werd uitgesproken dat de gemeente Helmond niet genoemd mocht worden. De Houtse raadsleden hadden voorgestemd. Raadslid Van Dijk beweerde dat 90% van de Houtenaren bij Helmond wilde. Uit de discussie bleek ook dat burgemeester Verheugt geen voorstander was.

Het eerste teken van annexatie.

Burgemeester Verheugt had het uit de krant moeten vernemen. Dat stak hem. Officieel was hij pas op de hoogte van annexatieplannen, nadat hij een verslag van de raadsvergadering van 26 juli 1920 van de gemeente Helmond had gelezen, dat gepubliceerd was in het Nieuwsblad van Helmond. Natuurlijk deden er al geruchten de ronde, maar de burgemeester ging er vanuit dat Mierlo met meer dan 4.000 inwoners groot genoeg was om samenvoeging te voorkomen.

In de bewuste raadsvergadering van 26 juli 1920 vertelde burgemeester Van Hout van Helmond dat hij eind 1919 bezoek had gekregen van enkele

Antonius van Gennip. Raadslid 1894-1921.
Wethouder 1900-1919

heren van Het Hout: pastoor Strijbosch, het hoofd van de openbare school A. van der Heijden en enkele raadsleden. Zij hadden te kennen gegeven dat Mierlo-Hout zich graag wilde aansluiten bij Helmond.

Het woord annexatie was op 13 december 1919 al in de raadsvergadering van Mierlo gevallen. De raad had eerder al het besluit genomen om een nieuw raadhuis te bouwen. Het bestaande gebouw was te klein en voldeed niet meer aan de eisen van de tijd (uiteindelijk bleef het tot 1963 in gebruik!). Raadslid en Houtenaar Antonius van Gennip merkte tijdens deze vergadering op dat bij het bepalen van de plaats waar het nieuwe raadhuis gebouwd zou worden, rekening gehouden moest worden met een eventuele annexatie van Het Hout. Ongetwijfeld was hij een van de raadsleden die met burgemeester Van Hout gesproken had!

Het begin van de strijd.

In de raadsvergaderingen van september en oktober 1920 kwam het onderwerp annexatie opnieuw aan bod, omdat Helmond het voorstel gedaan had Mierlo-Hout aan haar grondgebied toe te voegen. Het College van B. en W. van Mierlo stelde de gemeenteraad voor de brief ter kennisgeving aan te nemen. De raad had immers in het verleden besloten dat Mierlo niet opgedeeld mocht worden. Uit de discussie bleek dat wethouder Gerardus Keeren, wonende op Het Hout, het niet eens was met burgemeester Verheugt en wethouder Johannes Knoop. Beide partijen kwamen opnieuw

met argumenten voor en tegen annexatie. De burgemeester vroeg aan Ant. van Gennip zijn beweringen, die hij tijdens de raadsvergadering deed, te onderbouwen. Hij kreeg als antwoord: "*Ik handhaaf mijn standpunt. U moet niet denken dat ik een kwajongen van vandaag of gisteren ben, ik heb reeds 25 jaren dezen zetel bekleed*".

De Houtse raadsleden waren in de meerderheid. De raad besloot met 4 tegen 3 stemmen akkoord te gaan met het Helmonds voorstel. M. Steenbakkers, J.T.H. Knoop en P.A. Foederer moesten opnieuw het onderspit delven.

In de raadsvergadering van 3 augustus 1922 vroeg Verheugt opnieuw naar het standpunt van de raad met betrekking tot annexatie, want hij en de wethouders hadden het verzoek van Gedeputeerde Staten gekregen om samen met Helmond, Stiphout en Geldrop de uitbreiding van Helmond te bespreken. Inzet van G.S. was opheffing van Mierlo en Stiphout. Mierlo-Hout moest naar Helmond, het Dorp (het deel van de gemeente ten zuiden van het Eindhovens Kanaal) naar Geldrop en Stiphout in zijn geheel naar Helmond.

Nu was de samenstelling van de Raad inmiddels veranderd. Antonius van Gennip had afscheid genomen en was opgevolgd door Petrus Fr. van Vlerken, een Houtse landbouwer. Van Vlerken was erg gezien op Het Hout, waar hij o.a. secretaris van het Kerkbestuur was, voorzitter van de Boerenbond en kassier van de Boerenleenbank. Hij was tegen annexatie totdat bewezen was dat het voor Mierlo beter was samen te gaan met een andere gemeente. Er werd veel met cijfers gegooid, maar niemand kon duidelijkheid geven. Van Vlerken was ervan overtuigd dat veel minder dan 90% van de bevolking van Het Hout voor annexatie was. Tijdens zijn optreden in de vergadering van 3 augustus oogstte hij veel bijval vanaf de "tribune". Verheugt maakte een einde aan het handgeklap en voetgetrappel door te verwijzen naar een bepaling in het reglement van orde dat het publiek haar instemming of afkeuring niet mocht betuigen op straffe van verwijdering uit de raadszaal.

In de uitnodiging van Gedeputeerde Staten om deel te nemen aan het eerder genoemde "vertrouwelijk gesprek" stond dat er geen schot zat in de besprekingen over de uitbreiding van Helmond. De betrokken partijen moesten daar samen maar eens goed over praten. Van de vertegenwoordigers van Helmond werd verwacht dat zij van deze bijeenkomst een verslag naar 's-Hertogenbosch zouden sturen. Burgemeester Verheugt had zijn

Ingezonden Stukken.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie.)

AFGELUISTERD.

Waarom Nol op annexatie tegen is.

Piet: 't Is toch wà te zegge mè die annexatie tiggeworrig!

Nol: Ja dè eest, ik ben d'r hard op tigde.

Piet: En worrum bende gai d'r op tigde?

Nol: Bè, ik heb gehuird, als Mierle bai Geldrup kumt, dan zulle alle inwoners van Mierle, grout en klèn in Geldrup nao de school moetel!

Piet: En worrum moet dè?

Nol: Wel um de Geldrupsche taal te leire!

Piet: As dè wor is, dan ben ik er nog harder op tigde!

C. V.

Een afgeluisterd gesprek in het dorp.

antwoord al snel klaar. Met grote letters schreef hij op de uitnodiging "TEGEN".

Op 24 maart 1923 brachten leden van Gedeputeerde Staten een bezoek aan Helmond en omgeving om de situatie ter plaatse op te nemen. Helmond had een herziening van de grenswijziging aan gevraagd. Verheugt werd om 16.00 uur verwacht aan de grens met Geldrop.

Enkele maanden daarna kwamen de Colleges van B. en W. van de betrokken gemeenten opnieuw bij elkaar voor een "vertrouwelijke samenspreking". Deze bijeenkomst wekte veel ongenoegen bij de Mierlose afvaardiging. Zij wilde het verslag eerst ter goedkeuring inzien voordat het naar Gedeputeerde Staten ging. Het College van B. en W. van Helmond weigerde dat, men mocht het verslag zelfs niet eens lezen. Dus weer een boze brief richting 's-Hertogenbosch met de opmerking dat men zich afvroeg of ze in de toekomst nog wel mee moesten doen aan dergelijke besprekingen.

In augustus 1923 kwamen Gedeputeerde Staten met een nieuw voorstel, "want uit besprekingen, briefwisseling en onderzoek is Ged. Staten gebleken dat de groei van Helmond enige voorzieningen ten aanzien van de administratieve grenzen noodig maakt". De hele gemeente Mierlo moest naar Helmond met uitzondering van een strook van ongeveer 1 ½ km van het zuidwestelijk deel dat bij Geldrop zou komen, dus het gebied Molenheide.

Op grond van art. 129 van de Gemeentewet werd Mierlo gevraagd haar "gevoelens" vóór 15 september 1923 kenbaar te maken. De provincie kreeg niet meteen antwoord. Mierlo wilde eerst weten welke redenen er nu weer ten grondslag lagen aan dit voorstel.

Gedeputeerde Staten gaven als antwoord dat Helmond meer grondgebied nodig had en dat honderden Mierlose gezinnen sterk aangewezen waren op Helmond. De belastingen in Mierlo waren te hoog om de personeelslasten te betalen waardoor ambtenaren een nevenbetrekking moesten nemen om de kost te kunnen verdienen. Dat Molenheide naar Geldrop ging was nodig omdat Geldrop zich steeds meer uitbreidde richting Mierlo en "verder omdat wij het ter wille van de zedelijke belangen van de streek noodig achten, dat het nabij gelegen Geldrop politietoezicht uitoefent over het ontspanningsoord Molenheide".

Burgemeester Verheugt was een doorbijtertje en liet niet met zich sullen. Hij was het niet eens met de gebruikte argumenten en wees in een brief van 3 oktober 1923 op uitspraken door de minister gedaan

in de 2^e Kamer. Hij sloot zijn antwoord af met: "Wij vertrouwen daarom bij Uwe vergadering de overtuiging te hebben gevestigd, dat een eventueel voorstel tot annexatie dezer gemeente niet steunt op de door de wet gevorderde noodzakelijkheid, strijdt met den wensch der overgrootte meerderheid van de ingezetenen en alzoo indruischt tegen de meening van Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, welke wij boven aanhaalden".

Een nieuwe gemeenteraad.

In verband met de toename van de bevolking kwam op 4 september 1923 de Mierlose raad voor het eerst bijeen in de samenstelling van 11 leden. Houtenaar A.F. de Veer was één van de nieuw gekozenen in de raad, terwijl G. Keeren niet terugkeerde. Oud-Helmonder De Veer was een groot voorstander van annexatie en zou dat ook, zowel binnen als buiten de raad, laten merken.

Aan het begin van de bijeenkomst werden de nieuwe raadsleden geïnstalleerd en P.F. van Vlerken en J.Th Knoop tot wethouders gekozen. Op de agenda stond slechts één punt: het nieuwe voorstel van

Petrus van Vlerken, raadslid 1922-1935
wethouder 1923-1931

Gedeputeerde Staten: Mierlo bij Helmond, Molenheide bij Geldrop. De verhoudingen in de raad waren behoorlijk veranderd. Raadslid M. Steenbakkers kwam al jaren met het voorstel om zonder voorbehoud tegen annexatie te zijn. Nooit was zijn voorstel aangenomen, maar nu lagen de kaarten anders. Van de 11 leden stemden er 7 voor dit voorstel. Twee leden die tegen stemden de wethouders P.F. van Vlerken en J.Th. Knoops waren wel tegen annexatie, maar vonden het "zonder voorbehoud" te ver gaan.

In 1924 werd een "Comité, gevormd uit ingezetenen van Mierlo-Hout" in het leven geroepen, waar raadslid A.F. de Veer voorzitter van werd en H.J. Leijten secretaris. Zij stuurden een brief naar Gedeputeerde Staten met het verzoek om aangesloten te worden bij Helmond. De redenen die zij aangaven waren de hoge belastingen in Mierlo, de slechte wegen en gas- en watervoorzieningen. Veel Houtenaren werkten in Helmond en voelden zich meer bij deze plaats betrokken dan bij het Dorp.

Er werden bijeenkomsten belegd voor pro-annexionisten. In de raadsvergadering van

Aan den
Edelachtbaren Heer
J. P. Verbeugt.
Burgemeester.
der gemeente Mierlo
W. led.: Gertr.: Heer.

Hiermede bericht ik
U, aldat ik het punt
annexatie niet op de
agenda wensch geplaatst
te zien.

Uw onderdaanige
dienaar
A. de Veer

Adrianus de Veer was een fel voorstander van de annexatie. Raadslid 1923-1927

17 november 1924 werd A. de Veer daarop aangesproken. Men vond dat de discussie in de raadzaal thuis hoorde. Een raadslid moest de belangen van alle Mierlonaren dienen. Bovendien werden allerlei voordelen van annexatie genoemd die niet onderbouwd werden met feiten. Raadsleden hadden graag dat De Veer zijn argumenten in de raad met bewijzen zou staven.

In de eerstvolgende raadsvergadering hield hij een betoog om aan te tonen dat een samengaan met Helmond grote voordelen opleverde. Zijn betoog wekte echter veel ergernis op bij de raadsleden. De Veer zei in de vergadering dat hij zich door 7 à 8 raadsleden voelde "afgemaakt". In de krant verschenen enkele ingezonden stukken uit Mierlo-Hout om het raadslid te verdedigen.

De Veer vond dat er in de gemeenteraad niet meer over annexatie gesproken hoefde te worden. De raad had immers in de vergadering van 11 februari 1920 haar standpunt bepaald.

Het eerste wetsontwerp van Gedeputeerde Staten.

Op 8 april 1925 kwamen de Gedeputeerden met een wetsontwerp "tot uitbreiding van Helmond met gedeelten van Mierlo en Aarle-Rixtel". Mierlo-Dorp zou volgens het voorstel blijven bestaan als een zelfstandige gemeente. Dit alles zou moeten gebeuren met ingang van 1 mei 1926.

De betrokken gemeenten werden vriendelijk verzocht verkiezingen uit te schrijven op grond van art. 131 van de Gemeentewet voor de samenstelling "van eene door de kiezers voor den raad te kiezen Commissie uit den ingezetenen". Deze commissie moest los van de raad zijn "gevoelen" uitspreken over het ontwerp. Daarom werd er gesproken over "de Dubbele Raad".

Ondanks het behoud van een eigen gemeente was het gemeentebestuur niet blij met een eventueel verlies van Mierlo-Hout. Het wetsontwerp was niet in het belang van Mierlo en was niet nodig voor het algemeen belang concludeerde men. Het schrijven

— De kersenboomgaardhouders zitten in zak en asch over den gerenommeerden naam van „Mierlosche kersen”. Worden wij nu geannexeerd, zoodat de plaatsnaam „Mierlo” van de kaart verdwijnt, zoekt dan maar eens uit hoe de in binnen- en buiten-land zoo zeer gewilde zwarte balletjes zullen genoemd worden. De firmanaam is dan naar de haaien.

Hoe moest het dan met de Mierlose Zwarte?

Mierlo-Hout, 2 April 1927.

Mijnheer de Redacteur,

Gelieve onderstaand in uw veelgelezen blad op te nemen. Bij voorbaat mijn dank. Geachte Kiezers en Kiezeressen van Mierlo-Hout!

De tijd is wederom daar, dat er candidaten gesteld moeten worden voor den Gemeenteraad. Verdient het nu geen aanbeveling om thans diegenen candidaat te stellen, die we ook ons vertrouwen hebben geschonken voor de dubbele Raadsverkiezing, betreffende de annexatie bij Helmond.

Gij allen dus, die vóór annexatie zijt, stelt alleen die candidaten van wien gij weet, dat zij ook dat gevoelen deelen. Ge weet allen zeer goed, dat indertijd gebleken is, dat 90 % der inwoners van Mierlo-Hout voor annexatie zijn.

Inwoners van Mierlo-Hout, stelt dus alleen pro-annexatie candidaten en brengt allen bij de verkiezing als één man daarop uwe stem uit. Denk Zondag 3 April allen daaraan.

Enige weldenkende Kiezers.

De samenstelling van de gemeenteraad was bijzonder belangrijk.

van de Houtenaren aan Gedeputeerde Staten was alleen in naam bekend, maar op welke wijze de lijst en de ondertekening tot stand gekomen waren was niet bekend. De gemeenteraad trok de betrouwbaarheid van de handtekeningenakte in twijfel.

Op 21 juli kwam de Commissie bij elkaar. Hierin waren gekozen M. van Thiel, F. Sandbergen, A. van Wijk, J. Klaasen, J.J. Knoops, P.v.d. Linden en pastoor J. de Winter. De leden besloten Gedeputeerde Staten meer informatie te vragen om tot een gefundeerde mening te komen. De Commissie had drie vragen:

1 Op welke wijze is gebleken dat Helmond meer grondgebied nodig heeft?

2 De Commissie wil graag een afschrift van de brief van de inwoners uit Mierlo-Hout met het verzoek aangesloten te worden bij Helmond.

3 In de memorie van toelichting geeft Ged. Staten aan dat zij de wensen van Helmond gedeeltelijk wil inwilligen. Welke wensen had Helmond dan?

De antwoorden waren teleurstellend voor de Commissie. Het antwoord op de eerste vraag luidde dat de redenen al vanaf 1920 aangegeven waren. Op de tweede vraag kwam het antwoord dat de brief niet gegeven werd. Er werd alleen maar aan de Commissie gevraagd wat zij van het voorstel vond. Ook de wensen van Helmond werden niet

aangegeven, want de Commissie werd alleen gevraagd aan te geven wat ze van het voorstel vond.

Op 3 september kwam de Commissie opnieuw bijeen. Pastoor de Winter en P. van der Linden waren vanwege ziekte afwezig, maar gaven schriftelijk aan: "dat de beweegredenen van Ged. Staten niet juist zijn of niet overtuigend en voldoende om de uitbreiding van Helmond te wettigen". Zonder hoofdelijke stemming besliste de Commissie dat het wetsvoorstel "onaannemelijk" was.

Burgemeester Verheugt en zijn wethouders wilden de besluiten van de provincie niet afwachten. Zij schreven een brief naar de Minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw om een onderhoud. De minister wilde nog geen afspraak maken zolang hij geen wetsontwerp van Gedeputeerde Staten ontvangen had.

Daarna werd het even rustig rondom de annexatieplannen, want ook Helmond was niet tevreden over de wetsvoorstellen, met name de uitbreiding in de richting van Aarle-Rixtel voldeed niet aan hun wensen. Helmond wilde een gedeelte van de gemeente Aarle-Rixtel, gelegen tussen de Zuid Willemsvaart en Helmond. Dit gebied was bestemd voor industrie en het bouwen van villa's. Het gemeentebestuur was niet tevreden met een partieel uitbreidingsplan. Men vreesde dat als er een gedeeltelijke annexatie had plaats gevonden, het zeer moeilijk zou worden nog een tweede uitbreiding te verwezenlijken.

Op 2 mei 1928 kwam er een nieuw voorstel van Gedeputeerde Staten. Mierlo bleef zelfstandig, behield het Broek en een gedeelte van Diepenbroek en Kranenbroek, maar de grens met Helmond kwam nu ongeveer 200 meter ten zuiden van het Eindhovens Kanaal te liggen, waardoor de textiel fabrieken van De Haes en Swinkels in de Brugstraat ook aan hun grondgebied toegevoegd werden. Mierlo, Aarle-Rixtel en Helmond, dat meer van Aarle-Rixtel wilde, waren tegen.

Op 16 november kwamen de Commissaris van de Koningin en de Griffier naar Mierlo. De burgemeester van Mierlo werd om half elf verwacht op de weg van Helmond naar Mierlo bij de Goorloop.

In 's-Hertogenbosch wil men de zaak nog weer eens bestuderen. Verheugt wordt gevraagd allerlei informatie te verstrekken over inwoneraantallen, industrieën, de wijze waarop de inwoners in hun

MIERLO

Grote Protestvergadering tegen de annexatie
op Zondag 20 Mei n.m. 6 uur in het Patronaat Mierlo.

Agenda:

1. Opening. — 2. Uiteenzetting van het annexatie Wetsontwerp.
— 3. Toelichting de nieuwe aangenomen belastingwet, of de z.g. financiële verhouding tusschen Rijk en Gemeente. — 4. Bespreking
Candidaatstelling voor den dubbelen Raad. 5. Bespreking van een
anti-annexatie optocht. — 6. Het houden van een bloempjesdag
voor financiële steun. — 7. Sluiting.

DE COMMISSIE.

Advertentie van 25 mei 1929

levensonderhoud voorzien, belastbaar inkomen, gemeente-eigendommen, enz.

Het tweede wetsontwerp van Gedeputeerde Staten.

Gedeputeerde Staten kwamen op 22 april 1929 met een nieuw wetsontwerp "tot opheffing van de gemeenten Mierlo en Stiphout, tot uitbreiding van de gemeente Helmond met gedeelten der gemeente Mierlo, Stiphout, Aarle-Rixtel en Bakel en Milheeze, tot uitbreiding van de gemeente Geldrop met een gedeelte der gemeente Mierlo en tot uitbreiding van de gemeente Aarle-Rixtel met een gedeelte der gemeente Stiphout".

De gemeenten Stiphout en Mierlo zouden per 1 januari 1930 opgeheven worden.

Er brak paniek uit in Mierlo-Dorp. Iedereen werd gemobiliseerd. Er werd een protestvergadering georganiseerd op zondag 29 mei om 18.00 uur in het Patronaat. Op grond van art. 131 van de Gemeentewet moest er weer een Commissie uit de ingezetenen gekozen worden. Op 5 juni werd een nieuwe 7-koppige "Dubbele Raad" gekozen. Het Hout en het Dorp hadden ieder een lijst met 7 kandidaten. De uitslag was heel helder. Het aantal stemmen van de Houtse kandidaten, H. van Bussel, J. van Diepen, G. Keeren, P.H. Rox, B.L. Schmehusen, M. Smits en H. Spoomakers lag tussen de 697 en 778.

Het aantal stemmen van de kandidaten uit het Dorp, F. van den Eijnden, Ant. van Mierlo, Ant. Slegers, M.E. Verbruggen, M. Verschuijten, H. van der Vleuten en H. van de Wiideven lag tussen 1014 en

*De Marktstraat.
Die nooit vergaat.
Hoo men te laat.
In deren straat.*

Leuze in de optocht van de Marktstraat

*Grote Protestvergadering tegen de annexatie
op Zondag 20 Mei n.m. 6 uur in het Patronaat Mierlo.
Agenda:
1. Opening. — 2. Uiteenzetting van het annexatie Wetsontwerp.
— 3. Toelichting de nieuwe aangenomen belastingwet, of de z.g.
financiële verhouding tusschen Rijk en Gemeente. — 4. Bespreking
Candidaatstelling voor den dubbelen Raad. 5. Bespreking van een
anti-annexatie optocht. — 6. Het houden van een bloempjesdag
voor financiële steun. — 7. Sluiting.*

Het heele huizegezin van
Hanne en Driek

Leuze in de optocht van Hanne en Driek.

*Oud wettig man van dat naam is
staalsterkenen.
om men afgemaakt de zijn, ook nog niet
te bejelen.
Wij oude Mierlo naar ons, zijn houterland
Jescher ons zelfstandig, milde
nimmer anders.*

Leuze in de optocht van Loeswijk

1052. Blijkbaar was toch geen 90% van de Houtse bevolking voor annexatie. Het spreekt vanzelf dat in het dorp tot in de late uren gefeest werd en de kasteleins goede zaken deden.

In Helmond, Stiphout en Aarle-Rixtel lagen de zaken minder moeilijk. In deze gemeenten kon men volstaan met een kandidatenlijst.

De anti-annexatie optocht.

De protestvergadering op werd zeer druk bezocht. De burgemeester, raadsleden, de geestelijken, de Dorpenaren, iedereen was aanwezig. Pastoor de Winter had de bijeenkomst vanaf de preekstoel ten zeerste aanbevolen. Tijdens de bijeenkomst besloten de aanwezigen om op 16 juni een grote anti-annexatie optocht te houden. Eigenlijk was op deze dag de Kindsheidoptocht gepland, maar de pastoor had er geen problemen mee om deze naar 14 juli te verplaatsen.

*Goorsche Dijk
Dok obierloosch wijf
Dit loeren op Hijk
Dan op Helmondse Dijk*

Leuze in de optocht van de Goorsedijk

Om drie uur vertrok de anti-annexatie optocht vanaf het Patronaat naar de grenzen van Geldrop en Helmond. Een bonte optocht waarin ieder buurtschap, ieder gezelschap of vereniging van het Dorp vertegenwoordigd was. Allerlei leuzen, gericht tegen de annexatie, werden meegevoerd. Voorop ging een heraut, gevolgd door de Jonge Boerenstand te paard, de Boerenbond, de Werkliedenvereniging, de turnclub, de hand- en kruisbooggezelschappen, kaartgezelschappen, de voetbalclub, het mannenkoor, enz., enz. In de optocht werden negen praalwagens meegevoerd waarop o.a. het annexatiespook en de anti-annexatiedraak stonden uitgebeeld. Onder begeleiding van Harmonie "St. Lucia" zong het "Mannenkoor" het anti-annexatielied. De zeven kandidaten voor de "Dubbele Raad", gezeten in een koets, reden ook in de stoet mee. De tocht naar de grens van Geldrop verliep heel rustig, maar de tocht naar Helmond gaf andere taferelen. Op het Hout probeerden voorstanders van annexatie met veel geschreeuw het anti-annexatielied te overtreffen.

Het Anti-annexatielied.

(wijze: Limburgs volkslied)

Waar in boomgaard, wei en bosch
't Vog'lenkoor steeds zingt
Waar in't groene korenveld
Het lied des leeuw'riks klinkt.
Waar het lied der kind'renschaar
Het hart zo zeer bekoort.
Daar blijft mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar de kers'boom heerlijk bloeit
De manden boord-vol vult
De zon het prachtig gele graan
In waas van goudpracht hult
Bloemgaard en beemd en bosch
Overheerlijk gloort
Daar is mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar der Vad'ren Mierlo's taal
Klinkt met held're kracht
Waar men kloek en fier van aard
Vreemde praal veracht
Eigen zeden, eigen schoon
't Hart des volks bekoort:
Daar is mijn vaderland (bis)
Mierlo's dierbaar oord (bis)

Waar aan 't oud Oranjehuis
't Volk blijft "hou en trouw"
Blijven w'ook aan ons gezag
Een in vreugd en rouw,
Trouw aan God en trouw aan wet
Heerscht van Zuid tot Noord:
Dan blijft het kersenland (bis)
Het zelfstandig oord (bis)

Het Dorp had nog een ander anti-annexatielied, op de wijs van "Wien Neerlands bloed", waarin de inwoners opgeroepen werd het nageslacht te behoeden voor een wanbesluit.

Langs de weg waren ook pro-annexatieborden aangebracht. Deze keer legden de Dorpenaren niet in een Houts café aan.

Om ongeveer zeven uur eindigde de tocht weer in het dorp, waarna voorzitter Foederer nog een toespraak hield.

Natuurlijk had Het Hout een annexatielied:

Het Annexatielied.

(wijze: Op nu makkers, laat ons dwalen)

Treedt nu Houtenaren samen;
Zingt met ons vereend' van zin
Het besluit dat wij eens namen
Blijft er, bij ons, nog steeds in!

Eens bij Helmond te behooren,
Dat is onzen harte-wensch.
Daarom klinken onze koren
Voor een nieuw' gemeentegrens.

Houtenaren, al te gader,
Sluit u aan voor onzen strijd;
Want de oplossing komt nader,
Het is nu de juiste tijd.

Voor den arbeid, voor onz' zaken,
Moeten wij steeds naar de stad;
En om daarbij te geraken,
Ja, wij wenschen, eischen dat!

De pro-annexatievergadering.

Ook op Het Hout zat men niet stil. Op 4 juni 1929 organiseerde het "Comité van actie voor annexatie" een bijeenkomst in Unitas waar voorzitter J. Overzier en toespraak hield, waarin hij de achterstelling van Het Hout t.o.v. het Dorp

benadrukte. Hij herhaalde nog eens de argumenten die steeds gebruikt werden.

Een journalist van het Eindhovens Dagblad ging in juni 1929 de mening van de bewoners peilen in de diverse randgemeenten. Over Mierlo-Hout schreef hij het volgende:

"In Mierlo-Hout zijn de meeningen ten aanzien van de annexatie sterk verdeeld. 't Hout, het grootste gedeelte van Mierlo'sche grondgebied, dat Helmond begeert, heeft zich onder leiding van den pastoor aldaar voor den annexatie verklaard. 't Hout vormt met Helmond dan ook in alle opzichten één geheel. Het loopt zonder eenigen overgang in Helmond over, de bewoners werken in Helmond, doen hun boodschappen in Helmond en gaan er naar de bioscoop. Er is zelfs een gedeelte van den weg, waar de huizen aan de eenen zijde tot Mierlo en de andere zijde tot Helmond behooren. Dit heeft tot gevolg dat de Helmondsche zijde wel water en gas bezit en de Mierlo'schen overburen hun huizen met een piepende waterpomp en een walmende petroleumlamp moeten probeeren gezellig te maken. Breekt er een besmettelijke ziekte uit, dan geschiedt dit bijna altijd aan de Mierlo'sche kant".

Na al deze akties keerde de rust weer even terug in Mierlo.

De leden van Gedeputeerde Staten hadden nog steeds geen oplossing voor het probleem. Op zaterdag 19 oktober 1929 zaten de heren uit 's Hertogenbosch in het raadhuis van Mierlo om de toestand met B. en W. te bespreken.

Dit leidde tot een nieuw voorstel dat vlak voor Kerstmis op de deurmat van het raadhuis viel. Mierlo zou toch weer gedeeltelijk blijven bestaan. Het College van B. en W. werd verzocht vóór 15 januari 1930 op het nieuwe voorstel te reageren.

Theo de Groof.

ANNEXATIE!

Over annexatie-kwesties.

Wordt geboomd, met véél gewicht.

D'één is vóór, de ander tegen,

En de keuze lang niet licht.

Moet j'r op het Hout van hooren:

„Wij, stietmoederlijk bedeed,

Willen niet bij Mierlo hooren

Menschen, dat men 't ons ontsteelt".

„Wij, miskende Houtenaren.

Noodig, als er moet betaald

Hebben Mierlo niet meer noodig.

Dat de d.... het maar haalt.

„Laat ons stadsche juffers wezen.

Fijn menheeren, sjiek en net;

Helmond, juist, dat zal het wezen,

Dàar ons zinnen op gezet!"

Vijf en twintig duizend menschen.

Daar heeft Helmond op gehoopt;

Voor verhooring van deez' wenschen

Wordt nu Mierlo maar gesloopt!

Vijf en twintig duizend, prijzen

Zich, gelukkig dat ze zijn

Inwoners van 't mooie stadje

Met belasting, o, zoo klein!

Geldrop wenscht ook mee te deelen

Van het dorp, dat wordt verscheurd

En 't kan hen alleen maar schelen

Wat met 't beste deel gebeurt!

Groei en bloei komt allerwege

In onze gemeente, dan;

Krijgen doen we fraaie wegen....

Belasting, dat bestaat niet, man!

Op het Broek, daar gaat het spannen

Men is heelemaal niet content.

Want de Broeksche boerenmannen

Zijn vóór 't Mierlosch contingent.

Laat ons vóór of tegen wezen.

Eén van beide moet het zijn

Als het vóór is, zal het te vreezen;

Tégen?... ook niet beter zijn!

PHOHL

Ook de dichterskwaliteiten van de Mierlonaren werden gebruikt om hun mening weer te geven.

Uit De Myerlese Koerier 2011 nr. 1